

Ocena sytuacji Idea Bank S.A., z uwzględnieniem oceny systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego

Zgodnie z „Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na GPW”, Rada Nadzorcza Idea Bank S.A. („Bank”) dokonała oceny sytuacji Banku w 2017 roku, z uwzględnieniem oceny funkcjonującego w Banku systemu kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, zapewnienia zgodności funkcjonowania Banku z odpowiednimi przepisami prawa („compliance”) oraz funkcji audytu wewnętrznego.

I. Ocena działalności Idea Bank S.A w 2017 roku

Dzięki kolejnym inicjatywom wspierającym rozwój małych firm, w 2017 roku Grupa Kapitałowa Idea Bank S.A. stała się silniejszą i bardziej rozpoznawalną instytucją, o unikalnym na skalę światową modelu biznesowym.

Po siedmiu latach tworzenia od podstaw Banku dla firm, a następnie intensywnego wzrostu, w drugiej połowie 2017 roku Bank podjął wiele strategicznych działań, których celem jest ugruntowanie pozycji Idea Banku jako lidera na rynku usług bankowych i finansowych dla mikro i małych firm. Nowym celem strategicznym Banku zdefiniowanym w 2017 oraz na kolejne lata będzie wejście do grona instytucji bankowych średniej wielkości, charakteryzujących się zrównoważonym apetytem na ryzyko i przynoszących stabilny zwrot dla akcjonariuszy.

W roku 2017 Grupa Idea Bank osiągnęła zysk na poziomie 231 mln PLN netto. Wynik bez zdarzeń jednorazowych (w szczególności należy do nich transakcja sprzedaży akcji Idea Leasing S.A.) wyniósł 151 mln PLN i był zbliżony do zysku zrealizowanego w roku 2016. Rok 2017 był bardzo udany pod względem sprzedaży, zarówno produktów kredytowych, jak i pozakredytowych. Produkcja kredytowa wzrosła o 19% osiągając poziom 9,6 mld PLN. Wzrost zanotowano także w obszarze sprzedaży rachunków firmowych i osobistych oraz abonamentów księgowych.

Wynik odsetkowy w 2017 roku wyniósł 681 mln PLN i był o 9% większy niż w roku 2016. Średni koszt finansowania wyniósł 0,28 pkt. proc. powyżej stopy WIBOR i był niemal dwukrotnie niższy niż w 2016 roku. Wynik prowizyjny wyniósł 311 mln PLN. W roku 2017 Grupa dokonała zmiany struktury dochodów prowizyjnych, której celem jest zwiększenie udziału wpływów ze sprzedaży produktów kredytowych Banku oraz relatywne zmniejszenie dochodów z pośrednictwa, obarczonych większym ryzykiem biznesowym. Niniejsza polityka ma na celu zwiększenie przychodów odsetkowych Banku w przyszłości.

Grupa konsekwentnie obniża koszty działania, czego efektem jest wskaźnik C/I (skorygowany o podatek bankowy) na poziomie 48,5%. Utrzymanie wskaźnika poniżej 50% pozostaje strategicznym celem Grupy.

Suma bilansowa Grupy Idea Bank na koniec grudnia 2017 wyniosła blisko 24 mld zł, co oznacza wzrost o ponad 11% w porównaniu z ubiegłym rokiem. Grupa wykazuje bezpieczne poziomy wskaźników adekwatności kapitałowej CAR i TIER1.

W 2017 roku Grupa została uhonorowana wieloma prestiżowymi międzynarodowymi nagrodami za innowacje. W szczególności Idea Bank został uznany przez European Financial Management Association (EFMA) za jeden z pięciu najbardziej innowacyjnych banków na świecie.

Działania podejmowane przez Grupę w 2017 roku należy ocenić pozytywnie, bowiem ukierunkowane były na realizację jednego z kluczowych celów strategicznych, jakim jest tworzenia produktów i rozwiązań, które będą stanowiły wsparcie dla przedsiębiorców w prowadzonych przez nich działalnościach gospodarczych i będą właściwą odpowiedzią na ich bieżące oczekiwania i potrzeby.

II. Ocena systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Banku

Idea Bank S.A. oraz Grupa Kapitałowa Idea Bank S.A. prowadząc działalność operacyjną narażone są na ryzyka, z których do najistotniejszych należą: ryzyko kredytowe, płynności, rynkowe (w tym ryzyko stóp procentowych), ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów w Grupie Kapitałowej i ma na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętych przez Grupę tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Zarządzanie ryzykiem jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o wymogi nadzorcze oraz regulacje zatwierdzone przez Radę Nadzorczą i Zarząd Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem uczestniczą:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- Komitet Kredytowy Banku,
- Komitet Ryzyka Operacyjnego
- komórki organizacyjne zarządzające poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- komórki kontroli (w tym komórka audytu wewnętrznego oraz komórka compliance),
- wybrane komórki organizacyjne jednostek zależnych.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem w Grupie. Rada Nadzorcza akceptuje strategię, kluczowe polityki zarządzania ryzykiem i wielkość akceptowalnego poziomu ryzyka. Prowadzi przeglądy głównych obszarów ryzyka, trybu identyfikacji zagrożeń oraz procesu ustalania i monitorowania działań naprawczych.

Zarząd Banku odpowiada za wdrożenie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem, zgodnego z wymogami regulacyjnymi oraz przyjętymi założeniami strategicznymi. Zakres ten obejmuje takie czynności jak: identyfikację, pomiar, monitorowanie i kontrolę, raportowanie, podejmowanie działań zaradczych, a także przeglądy i weryfikacje procesu zarządzania wybranym rodzajem ryzyka. Zarząd ponadto odpowiada za ustanowienie struktury organizacyjnej dostosowanej do wielkości i profilu podejmowanego ryzyka, podział odpowiedzialności zapewniający niezależność funkcji pomiaru i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej, wprowadzenie i aktualizację strategii zarządzania ryzykiem.

Ze względu na szeroki aspekt i przenikanie poszczególnych rodzajów ryzyka, każdy rodzaj ryzyka posiada komórkę wiodącą, która jest odpowiedzialna za koordynację procesu zarządzania danym rodzajem ryzyka. Komórki te odpowiadają za identyfikację, pomiar, monitoring i koordynację działań

zaradczych w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka. Do zadań komórek należy także opracowywanie procedur realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykiem.

W Banku funkcjonuje komórka audytu wewnętrznego, której celem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, procedur i mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania Bankiem, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku. W celu zapewnienia zgodności działania Banku z odpowiednimi prawami, przepisami oraz standardami, w Banku funkcjonuje także wydzielona komórka Compliance, której celem działania jest również właściwe zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Działalność poszczególnych Komitetów opisano poniżej w poszczególnych kategoriach ryzyka.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe należy do podstawowych ryzyk związanych z działalnością Banku. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa prowadzonej działalności kredytowej, przy zachowaniu racjonalnego podejścia do ryzyka.

Rolą Rady Nadzorczej jest akceptacja strategii zarządzania ryzykiem kredytowym oraz polityki kredytowej, okresowa ocena realizacji przez Zarząd założeń strategii i polityki kredytowej, nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ocena jej adekwatności i skuteczności.

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację strategii oraz procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz polityki kredytowej, okresowe raportowanie do Rady Nadzorczej o realizacji strategii i polityki kredytowej oraz funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, utrzymywanie komunikacji z instytucją nadzoru i raportowanie do niej oraz udostępnianie jej wszelkiej wymaganej odpowiednimi przepisami prawa informacji w zakresie ryzyka kredytowego. Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za rozwój systemu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz sprawowane nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym we wszystkich obszarach działalności banku.

Komitet Kredytowy Banku jest organem opiniodawczym i decyzyjnym, co wynika z przyjętego w Banku trybu podejmowania decyzji kredytowych, rozpatrującym całokształt spraw związanych z ryzykiem kredytowym bieżących transakcji. Rolą Komitetu jest wsparcie działalności Zarządu Banku w postaci realizacji funkcji opiniodawczo-doradczych w procesie podejmowania decyzji kredytowych lub samodzielne podejmowanie decyzji w ramach przyznanych uprawnień przez Zarząd Banku.

Komórką odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku w 2017 roku był Departament Zarządzania Ryzykiem, podległy bezpośrednio Członkowi Zarządu nadzorującemu obszar ryzyka kredytowego. Departament Zarządzania Ryzykiem był odpowiedzialny m.in. za zarządzanie ryzykiem kredytowym poprzez bieżący monitoring i kontrolę ryzyka w Banku, w tym także sprawozdawczość w zakresie wpływu ryzyka kredytowego na działalność Banku. Departament Zarządzania Ryzykiem odpowiada także za ustalanie minimalnych kryteriów akceptacji, sprawuje kontrolę nad jakością stosowanych procedur oraz przestrzegania właściwych standardów procesu kredytowego. Do zadań Departamentu należy również zapewnienie prawidłowości klasyfikacji ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów na należności kredytowe z uwzględnieniem przyjętych zabezpieczeń prawnych, a także koordynacja procesu wyceny portfela kredytowego Banku zgodnie z odpowiednimi przepisami rachunkowości.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku realizowane jest na podstawie wewnętrznych procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego, opracowanych w formie pisemnej i zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

Funkcjonujący w Banku wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej dostarcza Radzie Nadzorczej i Zarządowi Banku informacji na temat wielkości ryzyka w działalności Banku, służy ocenie skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych oraz jakości portfela kredytowego. Poziom wykorzystania poszczególnych limitów kredytowych analizowany był w okresach kwartalnych, a informacja o poziomie ich wykorzystania przekazywana była przez Departament Zarządzania Ryzykiem do Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej. Na dzień 31 grudnia 2017 nie odnotowano przekroczenia żadnego z monitorowanych limitów koncentracji.

Rada Nadzorcza uznaje system zarządzania ryzykiem kredytowym za zasadniczo spójny z założeniami Strategii i Polityki Kredytowej Banku, jednakże mając na względzie postępujący proces dojrzałości portfela kredytowego Banku uznaje za celowe podjęcie przez Bank działań zmierzających do wzmocnienia przedmiotowego systemu w szczególności poprzez: doskonalenie narzędzi służących ocenie wiarygodności i zdolności kredytowej potencjalnych klientów, prowadzenie regularnego monitoringu sytuacji finansowej klientów, monitoringu zachowania portfela kredytowego oraz wzrost efektywności procesów restrukturyzacyjnych i windykacyjnych portfela kredytowego.

Ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest prowadzenie przez Bank działalności w sposób zapewniający wykonanie wszystkich zobowiązań pieniężnych zgodnie z terminami ich wymagalności oraz finansowanie aktywów, bez konieczności ponoszenia nadmiernych kosztów. Podstawowym celem Banku w zakresie zarządzania płynnością jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz wdrożenie rozwiązań umożliwiających jej przetrwanie. Nadrzędnym celem zarządzania płynnością jest minimalizowanie ryzyka utraty płynności Banku bieżącej, krótko-, średnio- i długoterminowej poprzez zapewnienie zdolności do wywiązywania się w sposób optymalny kosztowo z bieżących i przyszłych zobowiązań.

Zarządzanie płynnością średnioterminową i długoterminową należy do kompetencji Zarządu Banku, natomiast za zarządzanie płynnością bieżącą i krótkoterminową odpowiedzialny jest Departament Skarbu i Rynków Finansowych.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami sprawuje w procesie zarządzania płynnością rolę opiniodawczo-doradczą oraz monitoruje poziom ryzyka płynności w okresach miesięcznych.

Do oceny poziomu ryzyka płynności Bank wykorzystuje następujące miary ryzyka/analizy:

1. nadzorcze normy płynności,
2. luki płynności, tj. niedopasowania zapadalności aktywów i wymagalności pasywów, uwzględniająca wszystkie pozycje ze sprawozdania z sytuacji finansowej oraz pozycje pozabilansowe wg terminów zapadalności/ wymagalności, w ujęciu kontraktowym oraz urealnionym,
3. wskaźniki płynności w wyznaczonych pasmach czasowych wg terminów zapadalności/ wymagalności, w ujęciu kontraktowym oraz urealnionym.

Zarządzanie płynnością opiera się na zestawieniu aktywów i pasywów Banku według urealnionych terminów zapadalności / wymagalności (metoda luki). Pozwala ono na analizę i kontrolę pozycji płynności w skali całego Banku w ujęciu krótko-, średnio- i długoterminowym. Metoda luki ma za zadanie ostrzegać z wyprzedzeniem o pojawieniu się niebezpiecznego dla Banku niedopasowania aktywów i pasywów. Funkcja ostrzegawcza pozwala na zareagowanie z wyprzedzeniem lub

zaplanowanie użycia odpowiedniego instrumentu finansowego w celu pokrycia ujemnej luki. Na podstawie zestawienia aktywów i pasywów oraz zestawienia pozycji pozabilansowych Banku, Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ustala limity płynności, które na bieżąco są monitorowane i mają na celu ograniczyć w stopniu maksymalnym ryzyko utraty płynności przez Bank.

W celu ograniczania ryzyka płynności Bank stosuje wewnętrzne limity płynności nałożone na wybrane miary płynności w zakresie niedopasowanie urealnionych przepływów wynikających z aktywów i pasywów w poszczególnych pasmach czasowych. Na dzień 31 grudnia 2017 r. wszystkie wskaźniki płynności (wewnętrzne i zewnętrzne) kształtowały się w ramach obowiązujących limitów ograniczających ryzyko płynności.

Rada Nadzorcza uznaje system zarządzania ryzykiem płynności za zasadniczo spójny ze strategią Banku, jednakże dostrzega konieczność wzmocnienia systemu informacji zarządczej w obszarze zarządzania ryzykiem płynności (w szczególności w zakresie bieżącego informowania o poziomach wykorzystania przyjętego apetytu na ryzyko), jak również aktualizacji procedur wewnętrznych dotyczących przedmiotowego obszaru.

Ryzyko rynkowe (w tym ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej)

Ryzyko rynkowe definiowane jest jako niepewność, iż stopy procentowe, kursy walut lub ceny papierów wartościowych oraz innych instrumentów finansowych posiadanych przez Bank przyjmą wartości różniące się od istniejących w dacie początkowego ujęcia, powodując powstawanie nieoczekiwanych zysków lub strat z tytułu utrzymywanych pozycji. Za zarządzanie ryzykiem na poziomie strategicznym odpowiedzialny jest Zarząd Banku. Organem wspomagającym Zarząd Banku w zarządzaniu aktywami i pasywami jest Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Ryzyko walutowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest utrzymanie pozycji wymiany walutowej w granicach niewiążących się z koniecznością utrzymania wymogu kapitałowego w ramach kapitału regulacyjnego.

Polityka Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym sprowadza się do zarządzania pozycjami walutowymi Banku poprzez:

- ustalanie oraz przestrzeganie limitu otwartych pozycji walutowych,
- sporządzanie zestawienia pozycji walutowych Banku w poszczególnych walutach oraz pozycji całkowitej,
- monitorowanie oraz zabezpieczanie operacji generujących różnice kursowe.

Zarządzanie operacyjne ryzykiem walutowym należy do kompetencji Departamentu Skarbu i Rynków Finansowych, natomiast kontrolę nad przestrzeganiem limitów i norm ostrożnościowych sprawuje Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO). Obliczanie ekspozycji Banku na ryzyko walutowe oraz obliczanie wymogu kapitałowego niezbędnego do pokrycia ryzyka dokonywane jest z częstotliwością codzienną.

Bank w ramach prowadzonej działalności operacyjnej dąży do minimalizacji ryzyka walutowego poprzez utrzymywanie wartości pozycji walutowej całkowitej na poziomie niższym od limitu przyjętego w Instrukcji służbowej „Zarządzanie ryzykiem walutowym w Idea Banku S.A.". Wartość pozycji walutowej całkowitej nie może być wyższa niż 2% funduszy własnych Banku. Przyjęty limit obowiązuje

w każdym dniu roboczym. Wartość pozycji walutowych wyrażonych w złotych przeliczana jest przy zastosowaniu średniego kursu NBP obowiązującego na dzień sprawozdawczy.

Rada Nadzorcza Banku nie wnosi zastrzeżeń do stosowanych metod pomiaru ryzyka walutowego i zauważa, iż poziom utrzymywanej przez Bank całkowitej pozycji walutowej w 2017 nie przekroczył wyznaczonego limitu. Tym samym – system zarządzania ryzykiem walutowym wydaje się adekwatny do skali i zakresu prowadzonej działalności przez Bank. Rada Nadzorcza wskazuje jednakże na konieczność wywiązywania się przez Bank z obowiązku przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka walutowego zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa.

Ryzyko stopy procentowej

Celem pomiaru i zarządzania ryzykiem powstającym na skutek utrzymywania przez Bank otwartych pozycji wynikających z niedopasowania aktywów/pasywów pod względem terminów związania stopą procentową jest minimalizacja ryzyka wynikającego z faktu utrzymywania tych pozycji. Głównym źródłem ryzyka stopy procentowej są operacje dokonywane przez Bank w odniesieniu do portfela kredytów i depozytów oraz transakcje zawierane na rynku pieniężnym przez Departament Skarbu i Rynków Finansowych. Zgodnie z "Instrukcją zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Idea Banku S.A." Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) zatwierdza konstrukcję limitu na dopuszczalną ekspozycję Banku na ryzyko stopy procentowej oraz zatwierdza wielkość tego limitu. Konstrukcja limitu bazuje na dwóch miarach:

- skumulowanej zmianie marż pod względem zmian rynkowych stóp procentowych o 2 pkt. procentowe. Zmiany te są ustalane w oparciu o Model Przeniesienia (Repricing Model). Model ten polega na grupowaniu aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stopy procentowej w odpowiednie przedziały czasowe odpowiadające terminom przeszacowania poszczególnych pozycji, a następnie na wyznaczaniu marż oraz ich zmian w warunkach zmiany stóp procentowych o 2 pkt. proc. (wyliczenia są dokonywane również dla zmiany o 1 pkt. proc.),
- wielkości funduszy własnych Banku w okresie sprawozdawczym. Limit stanowi wyrażony w procentach udział zmiany marż (pod wpływem zmiany stóp procentowych o 2 pkt.) w funduszach własnych Banku.

Poza powyższym badaniem Bank dokonuje również analizy ryzyka:

- niedopasowania terminów przeszacowania
- opcji klienta,
- bazowego,
- krzywej dochodowości.

Rada Nadzorcza nie wnosi zastrzeżeń do stosowanych przez Bank w 2017 roku metod pomiaru ryzyka stopy procentowej. Rada Nadzorcza jednakże wyraża pogląd, iż system informacji zarządczej w zakresie ryzyka stopy procentowej wymaga dalszego doskonalenia.

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne jest drugim (po ryzyku kredytowym) podstawowym ryzykiem w działalności Banku. Jednostką zarządzającą ryzykiem operacyjnym w Banku jest Departament Ryzyka Operacyjnego.

Bank zarządza ryzykiem operacyjnym zgodnie z ustaloną przez Zarząd i zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą strategią zarządzania ryzykiem operacyjnym, która uwzględnia regulacje ostrożnościowe wynikające z prawa bankowego oraz odpowiednich uchwał i rekomendacji instytucji nadzoru, przyjętą w Banku definicję ryzyka operacyjnego, docelowy profil ryzyka operacyjnego oraz ogólne zasady

zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również zakłada ciągle doskonalenie procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa działalności prowadzonej przez Bank. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmuje wszystkie procesy i systemy związane z wykonywaniem czynności bankowych, zapewniających klientom usługi finansowe świadczone w ramach przedmiotu działalności Banku. W systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym aktywnie uczestniczą wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku oraz Komitet Ryzyka Operacyjnego jako organ opiniodawczy – doradczy dla Zarządu Banku.

W Banku funkcjonuje system raportowania i pomiaru ryzyka operacyjnego wspomagany systemem informatycznym.

W 2017 r. Bank koncentrował się głównie na:

- dalszej optymalizacji procesów dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym procesu samooceny, przeprowadzania testów warunków skrajnych oraz outsourcingu,
- prowadzeniu działań mających głównie na celu wzmocnienie kompletności bazy strat poprzez m.in.; dodatkowe kontrole, co ma bezpośredni wpływ na poprawę efektywności identyfikowania zdarzeń oraz incydentów,
- koordynacji przeprowadzanych przy współpracy z IT oraz komórkami biznesowymi Banku testów z zakresu Utrzymania Ciągłości Działania („UCB”) oraz ich dokumentowania,
- aktualizacji i kompletowaniu dokumentacji z zakresu UCB,

Bank zarządza także ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej Idea Bank, poprzez analizę zdarzeń operacyjnych w spółkach zależnych, jak również poprzez stosowanie w miarę możliwości jednolitych zasad zgodnych z zasadami zarządzania ryzykiem stosowanymi w Banku. Spółki zależne przekazują do Departamentu Ryzyka Operacyjnego Banku informacje o zdarzeniach / incydentach dotyczących ryzyka operacyjnego oraz stosują spójne z Bankiem zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Do wyliczania minimalnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę standardową zgodnie z art. 317 Rozporządzenia CRR. Na 2017 r. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wynosił: 76 984 tys. zł. Suma strat brutto z tytułu zdarzeń dotyczących ryzyka operacyjnego, odnotowanych w 2017 r. wyniosła: 1 347 tys. zł.

W 2017 r. Bank podjął znaczące działania mające na celu dalsze podnoszenie poziomu bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz zabezpieczające Bank przed cyberzagrożeniami.

Po dokonaniu oceny adekwatności i skuteczności narzędzi oraz metod zarządzania ryzykiem operacyjnym Rada Nadzorcza uznaje funkcjonujący system za wystarczający na tym etapie rozwoju Banku i pozostający w zgodzie ze Strategią zarządzania ryzykiem operacyjnym. Rada Nadzorcza wyraża pogląd, iż niezbędne jest kontynuowanie prac mających na celu dalsze podnoszenie poziomu bezpieczeństwa teleinformatycznego oraz zabezpieczające Bank przed cyberzagrożeniami.

Ryzyko braku zgodności

Zgodnie z definicją przyjętą przez Bank ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko nieprzebrzegania obowiązujących przepisów prawa, niewykonywania rekomendacji i zaleceń kierowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz inne organy nadzoru, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, mogące skutkować pogorszeniem reputacji i wiarygodności Banku, narażenia Banku na sankcje prawne lub powstanie strat finansowych.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku opiera się na następujących elementach kultury organizacyjnej:

- świadomości pracowników Banku, co do istnienia ryzyka braku zgodności, specyfiki tego ryzyka oraz sposobów jego ograniczania, w obszarach odpowiedzialności poszczególnych pracowników;
- znajomości i przestrzeganiu obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji nadzorczych obowiązujących dla sektora bankowego, regulacji wewnętrznych obowiązujących w Banku, przyjętych przez Bank dobrych praktyk i standardów rynkowych obowiązujących dla sektora bankowego, w tym obowiązujących w Banku kodeksów etycznych;
- poczuciu współodpowiedzialności pracowników za kontrolę i ograniczanie ryzyka braku zgodności;
- dbałości o długoterminowe dobro Banku.

Bank zarządza ryzykiem braku zgodności w oparciu o zatwierdzoną przez Zarząd i Radę Nadzorczą politykę braku zgodności, a także o wydane na jej podstawie regulacje wykonawcze. W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności aktywnie uczestniczą wszystkie komórki organizacyjne funkcjonujące w Banku. Sformalizowany system zarządzania ryzykiem braku zgodności jest traktowany jako niezbędny element wsparcia działalności Banku w zakresie efektywnego i bezkolizyjnego wdrażania nowych standardów, metodyk i procedur wewnętrznych wynikających z zewnętrznych przepisów prawa oraz regulacji nadzorczych. Dotyczy to także zagwarantowania prawidłowego wdrożenia i realizacji w Banku zasad wyznaczania adekwatności kapitałowej, wprowadzania nowych produktów i zarządzania ryzykiem, wynikających z regulacji zewnętrznych.

Kluczowym elementem realizacji procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz funkcji kontroli w Banku jest działalność wyodrębnionej komórki do spraw zgodności („DCO”), do zadań której należy m.in. opracowanie i aktualizowanie metodyk lub procedur określających tryb i zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku, identyfikacja ryzyka braku zgodności, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku, standardów rynkowych, informacji pozyskanych z wewnętrznych źródeł informacji oraz wyników wewnętrznych postępowań wyjaśniających przeprowadzonych przez DCO, monitorowanie statusu wdrożenia w Banku zmian zachodzących w otoczeniu prawnym i regulacyjnym mających wpływ na funkcjonowanie Banku, ocena całościowo ryzyka braku zgodności poprzez pomiar lub szacowanie tego ryzyka, określanie w oparciu o ocenę ryzyka braku zgodności, rodzajów mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności oraz wskazywanie komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zaprojektowanie, wdrożenie oraz stosowanie poszczególnych rodzajów mechanizmów kontroli w procesach, w których uczestniczą, monitorowanie wielkości i profilu ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności, opracowanie i aktualizowanie procedury testowania ryzyka braku zgodności, w tym monitorowania przestrzegania mechanizmów kontroli ryzyka.

Bank egzekwuje wprowadzone wspólne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności w podmiotach zależnych od Banku, które zostały dostosowane do skali i rodzaju działalności prowadzonej przez te podmioty. Departament ds. Compliance w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności pełni funkcję doradczą także wobec podmiotów zależnych od Banku.

Rada Nadzorcza uznaje proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w roku 2017 za adekwatny do wielkości i charakteru działalności Banku i pozostający w zgodzie z „Polityką zgodności Idea Bank S.A.”.

Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie funduszy własnych Banku oraz Grupy Kapitałowej na poziomie nie niższym niż ustanowione wymogi nadzorcze uwzględniające wszystkie nałożone bufory kapitałowe.

W 2017 r. zgodnie z Rozporządzeniem CRR, ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, oraz rekomendacjami nadzorczymi, instytucje finansowe miały obowiązek utrzymywania następujących dodatkowych buforów kapitałowych ponad poziomy minimalne określone w Rozporządzeniu CRR:

1. Bufor zabezpieczający, który obowiązuje wszystkie banki. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, począwszy od 2016 r., bufor będzie zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5% (od 1 stycznia 2019 r.). Według stanu na dzień 31.12.2017 r. wskaźnik bufora zabezpieczającego wynosił 1,25%.
2. Bufor antycykliczny nakładany będzie w celu ograniczania ryzyka systemowego wynikającego z cyklu gospodarczego (koniunkturalnego). Może być wprowadzany np. w okresach nadmiernego wzrostu akcji kredytowej i rozwiązywany w sytuacji jej spowolnienia. Według stanu na dzień 31.12.2017 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił 0%.
3. Bufor ryzyka systemowego, którego rolą jest zapobieganie i ograniczanie długoterminowego ryzyka niecyklicznego lub ryzyka makroostrożnościowego, które może spowodować silne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i gospodarki danego kraju. Według stanu na dzień 31.12.2017 r. wskaźnik bufora ryzyka systemowego wynosił 0%.
4. Bufor dla instytucji o znaczeniu systemowym – dodatkowy wymóg dla instytucji mogących kreować ryzyko systemowe. Bank nie został uznany za globalną instytucję o znaczeniu systemowym, zgodnie z art. 131 dyrektywy 2013/36/UE oraz nie został nałożony na Bank wymóg utrzymania bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym.
5. Rekomendacja nadzorcza Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) z dnia 21.03.2014 r. oraz 22.10.2015 r. w zalecenia utrzymywania współczynnika Tier 1 na poziomie nie niższym niż 9% oraz współczynnika wypłacalności na poziomie nie niższym niż 12%.

Mając na względzie powyższe, od stycznia 2017 roku Bank obowiązuje jedynie bufor zabezpieczający w wysokości 1,25%.

W ramach wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego w tytułu kapitału regulacyjnego Bank stosuje metody wynikające z Rozporządzenia CRR, w tym w szczególności:

- metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- uproszczoną technikę ujmowania zabezpieczeń, w której waga ryzyka kontrahenta jest zastępowana wagą ryzyka zabezpieczenia (jego wystawcy),
- metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego,
- metodę standardową dla ryzyka korekty wyceny kredytowej,
- metodę podstawową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego,
- metodę terminów zapadalności do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych,

W związku z nieznaczącą skalą działalności handlowej wymóg kapitałowy dla Banku z tytułu ryzyka rynkowego wyniósł 0,00 zł. Oznacza to, że w analizowanym okresie Bank posiadał wymóg kapitałowy wyłącznie z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka operacyjnego oraz ryzyka korekty wyceny kredytowej (korekta wg. stanu na dzień 31.12.2017 r. wyniosła 11 220 tys. zł, natomiast według. stanu na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 4 973 tys. zł). Łączny współczynnik kapitałowy, obliczony zgodnie

z obowiązujący przepisami CRR/CRD IV Grupy wyniósł na koniec 2017 r. 14,04%. Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 Grupy wynosił 12,57%.

W 2017 r. poziom nadzorczych miar adekwatności kapitałowej kształtował się powyżej rekomendowanego przez KNF minimalnego poziomu współczynnika, zarówno dla jednostkowego i skonsolidowanego bilansu. Zgodnie z pismem KNF do banków z dnia 22 października 2015 r., w związku z wprowadzeniem bufora zabezpieczającego od dnia 1 stycznia 2016 r. rekomendowany przez KNF wymóg dla współczynnika kapitału Tier I wynosi 10,25%, a dla łącznego współczynnika kapitałowego wynosi 13,25%. Bank spełniał wszystkie wymagane współczynniki kapitałowe.

Zarządzanie ryzykiem inwestycji w spółki zależne

Bank sprawuje nadzór nad ryzykiem związanym z działalnością spółek zależnych Grupy Kapitałowej. Zasady zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej wynikają z przyjętej przez Bank strategii zarządzania ryzykiem i uwzględniają rodzaj działalności prowadzonej przez te podmioty.

Proces zarządzania poszczególnymi ryzykami w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej, w tym system monitorowania i raportowania zidentyfikowanych ryzyk, proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej określają właściwe przepisy wewnętrzne, wprowadzone przez te spółki zgodnie z "Polityką zarządzania ryzykiem w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej Idea Bank S.A.". Spółki zależne Grupy Kapitałowej tworzą przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka z uwzględnieniem wytycznych i rekomendacji formułowanych przez Bank.

Przepisy wewnętrzne spółek zależnych dotyczące zarządzania ryzykiem uwzględniają zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy oraz specyfikę działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Sprawowanie nadzoru właścicielskiego w podmiotach zależnych ma na celu zabezpieczenie interesów Banku przez zapewnienie realizacji celu, dla którego Bank uczestniczy w spółce, w szczególności przez realizację uzgodnionych z Bankiem założeń w zakresie realizacji planu finansowego spółki. Kontrola ryzyka inwestycji w spółce zależnej służy zabezpieczeniu interesów Banku wynikających z działalności biznesowej spółki poprzez monitorowanie i zapewnienie realizacji uzgodnionych z Bankiem wartości parametrów biznesowych i/lub finansowych.

Za zarządzanie ryzykiem inwestycji w spółki zależne na poziomie strategicznym odpowiedzialny jest Zarząd Banku, który dla celów zarządzania operacyjnego powołał komitety: Komitet Kredytowy, Komitet Ryzyka Operacyjnego oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami. Komitety odpowiedzialne są za zarządzanie podległymi im obszarami ryzyka na poziomie operacyjnym, monitorowanie poziomu ryzyka, a także wytyczanie bieżącej polityki w ramach przyjętej przez Zarząd Banku strategii w ramach limitów wewnętrznych i regulacji nadzorczych. Bank monitoruje, ewidencjonuje i zarządza poszczególnymi rodzajami ryzyka w ujęciu skonsolidowanym tj. zarówno na poziomie Banku oraz w ujęciu całej Grupy.

Rada Nadzorcza uznaje system zarządzania inwestycjami w spółki zależne za adekwatny.

III. Ocena systemu kontroli wewnętrznej oraz funkcji audytu wewnętrznego

System Kontroli Wewnętrznej (SKW) w Idea Banku zorganizowany jest na trzech niezależnych liniach obrony, na które składają się:

- 1) w ramach pierwszej linii - jednostki i komórki organizacyjne zajmujące się sprzedażą produktów i usług oraz obsługą Klientów, a także realizujące zadania operacyjne generujące ryzyka określone w regulacjach wewnętrznych Banku,
- 2) w ramach drugiej linii - komórki organizacyjne lub pracownicy na specjalnie powołanych stanowiskach ds. zarządzania ryzykiem (kontrolujące realizację działań wykonywanych w ramach pierwszej linii obrony) oraz działalność Departamentu ds. Compliance (DCO),
- 3) w ramach trzeciej linii - Departament Audytu Wewnętrznego (DAW).

Do celów funkcjonującego SKW, istotnego narzędzia kontrolowania działalności bankowej, wspomagającego zarządzanie Bankiem oraz usprawniającego realizację przyjętej strategii, należy wspieranie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia:

- 1) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem,
- 2) skuteczności, a także efektywności działania,
- 3) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi.

Za zaprojektowanie, wprowadzanie i zapewnianie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego SKW odpowiada Zarząd Banku, uwzględniając przy tym stopień skomplikowania procesów funkcjonujących w Banku i w spółkach zależnych, dostępne zasoby, ryzyko zaistnienia nieprawidłowości w zakresie poszczególnych procesów, zwłaszcza tych istotnych oraz ocenę dotychczasowej adekwatności i skuteczności pierwszej, drugiej i trzeciej linii obrony. Nadzór nad powyższym sprawuje Rada Nadzorcza Banku, monitorując skuteczność SKW w oparciu o informacje uzyskane z DCO, DAW, Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu Rady Nadzorczej, któremu może zlecić bieżący monitoring we wskazanym zakresie.

Niezależne i obiektywne badanie oraz ocena adekwatności i skuteczności SKW jest zadaniem DAW, który wykonuje je poprzez działania o charakterze zapewniającym oraz doradczym, we wszystkich obszarach, procesach i czynnościach oraz elementach struktury organizacyjnej Banku, spółek zależnych oraz podmiotów zewnętrznych świadczących usługi na rzecz Banku. Departament ten systematycznie i w uporządkowany sposób, ocenia procesy, zarządzanie ryzykiem i funkcjonowanie kontroli, w tym kontroli na pierwszej i drugiej linii obrony. DAW dokonuje obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania, w tym w szczególności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, poprzez prowadzone audyty realizowane w ramach zdefiniowanego przez Bank metodycznego procesu audytu wewnętrznego. Zadaniem DAW jest ocena adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem, odpowiednio na pierwszej i drugiej linii obrony, z uwzględnieniem adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli ryzyka stosowanych w ramach tych linii oraz systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia współpracę z DAW w roku obrotowym 2017. Jednakże w oparciu o przedstawiony przez DAW raport z oceny systemu kontroli wewnętrznej w 2017 roku przygotowany na podstawie audytów przeprowadzonych w roku 2017, rekomenduje wzmocnienie działań zarządczych wspierających system kontroli wewnętrznej.